

(126 & A-51)

SEAT No. _____

No. of Printed Pages: 02

SARDAR PATEL UNIVERSITY
External Examination, Fifth Semester LL.B. (CBCS)
Tuesday Date: 07/11/2017
Session: Evening Time: 02:00 to 05:00 PM
Subject: Law of Crimes Paper II: Criminal Procedure Code
Code: UL05CLL01

Total Marks: 70

Q. 1	Discuss the provisions of Criminal Procedure Code regarding trial before the Court of Session.	11
OR		
Q. 1	Discuss the circumstances in which a bail may be taken in case of non-bailable offence. What is anticipatory bail?	11
Q. 2	"A person once convicted or acquitted cannot be re-tried for the same offence." Explain this rule with its exceptions, if any.	12
OR		
Q. 2	Write Notes:
a. Complain and First Information Report
b. Police Diary	12
Q. 3	Write Short Notes (Any Two)
a) Procedure to remove Public Nuisance
b) Provisions as to accused persons of unsound mind
c) Cognizable Offence
d) Order for maintenance of wives	12
Q. 4	Discuss the irregularities which vitiate Criminal Proceedings.	11
OR		
Q. 4	Explain the trial of summons case and warrant case stating the points of distinction between the two.	11
Q. 5	Explain the orders that may be passed and that may not be passed by the Juvenile Court against Delinquent Juveniles.	12
OR		
Q. 5	Discuss in brief about the competent authorities and institutions of Juveniles under the Juveniles Justice (Care and Protection of Children) Act.	12
Q. 6	Explain :
(a) Imprisonment of offenders under twenty one years of age
(b) Provisions relating Supervision Order	12
OR		
Q. 6	Explain the provisions of Probation of Offenders Act regarding the appointment and duties of probation officer.	12

(P.T.O)

ગુજરાતી તરજુમો

- પ્ર. ૧ સેશન્સ કોર્ટમાં ચલાવતા ખટલા સંબધી ફોજદારી કાર્યવાહી ધારા હેઠળની જોગવાઈઓ ચર્ચા. ૧૧
અથવા
- પ્ર. ૧ બિનજામીનપાત્ર ગુનાની બાબતમાં કેવા સંજોગોમાં જમીન લઇ શકાય છે તેની ચર્ચા કરો. ૧૧
અથવા
- પ્ર. ૨ "એક વખત દોષિત અથવા નિર્દોષ ઠરાવેલ વ્યક્તિ ઉપર એજ ગુના માટે ફરીથી ઇન્સાફી કાર્યવાહી થઇ શકે નહીં." આ નિયમ, જો તેના અપવાદો હોય તો, તે સહિત સમજાવો. ૧૨
અથવા
- પ્ર. ૨ નોંધ લખો.: ૧૨
અ. ફરિયાદ અને પ્રથમ બાતમી અહેવાલ
બ. પોલીસ ડાયરી
- પ્ર. ૩ ટુંક નોંધ લખો.: (ગમે તે બે) ૧૨
અ) જાહેર ઉપદ્રવ દુર કરવાની કાર્યવાહી
બ) અસ્થિર મગજના આરોપી વ્યક્તિઓને લગતી જોગવાઈઓ
ક) નીગૂહણીય ગુનો
ડ) પત્નીઓના ભરણપોષણ માટેનો હુકમ
- પ્ર. ૪ ફોજદારી કાર્યવાહીને દુષિત કરતી અનીયમતતાઓની ચર્ચા કરો. ૧૧
અથવા
- પ્ર. ૪ સમન્સ કેસ અને વોરન્ટ કેસની કાર્યવાહી સમજાવી બન્ને વચ્ચેના તફાવતના મુદા જણાવો. ૧૧
- પ્ર. ૫ કિશોર ન્યાય (બાળકોની કાળજી અને સુરક્ષા) ધારા હેઠળ કિશોર વિરુદ્ધ જુવેનાઇલ જસ્ટીસ બોર્ડ દ્વારા કરી શકતા હુકમો સમજાવો. ૧૨
અથવા
- પ્ર. ૫ કિશોર ન્યાય (બાળકોની કાળજી અને સુરક્ષા) ધારા હેઠળ કિશોર માટેના સક્ષમ સત્તાધીશો અને સંસ્થાઓ વિષે ટુકમાં ચર્ચા કરો. ૧૨
- પ્ર. ૬ સમજાવો: ૧૨
અ. ૨૧ વર્ષથી નીચેની વયના અપરાધીઓને કેદ
બ. દેખરેખના હુકમને લગતી જોગવાઈઓ
અથવા
- પ્ર. ૬ પરિવીક્ષા અધિકારીની નિમણુક અને ફરજોને લગતી અપરાધી પરિવીક્ષા અધિનિયમની જોગવાઈઓ સમજાવો.

(106 & A-47)

SEAT No. _____

No. of Printed Pages : 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY

LL.B. (CBCS) External Examination, SEMESTER- V

Date: 08th November, 2017, Day: Wednesday Time: 2.00 pm to 5.00 pm

Subject Code: UL05CLLB02

Subject Title: Law of Evidence

TOTAL MARKS: 70

- Q.1 Explain fully 'Proved', 'Disproved', and 'Not proved'. 14
OR
- Q.1 Critically examine the terms 'may presume', 'shall presume' and 'conclusive proof' with illustrations. 14
- Q.2 Clear the meaning of dying declaration. Who can make it? What are the principles of its admissibility as evidence? 14
OR
- Q.2 Define and explain confession. State how confession differ from Admission? 14
- Q.3 Examine the provisions regarding burden of proof. 14
OR
- Q.3 Critically examine the provisions relating to opinions of third persons and relevancy of it. 14
- Q.4 What is estoppel? Discuss fully various kinds of estoppels. 14
OR
- Q.4 State and explain privileged communications. 14
- Q.5 Write short notes (Any Two) 14
(a) How the custom proved?
(b) Statements made under special circumstances
(c) Oral and Documentary Evidence
(d) Competency of witness

(P.T.O.)

(1)

ગુજરાતી તરજુમો

- પ્ર.૧ 'સાબિત થયેલુ', 'સાબિત ન થયેલુ' અને 'ના સાબિત થયેલું સવિસ્તાર સમજાવો. ૧૪
અથવા
- પ્ર.૧ 'અનુમાન કરશે', 'અનુમાન કરવું જોઈએ, અને 'નિર્ણાયક સાબિતી' પદો ઉદાહરણો ૧૪
સહિત ટીકાત્મક ચકાસો.
- પ્ર.૨ મરણોન્મુખ નિવેદનનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો. તે કોણ કરી શકે? પુરાવામાં તેની સ્વીકૃતિ ૧૪
માટેના સિદ્ધાંતો કયા કયા છે?
- અથવા
- પ્ર.૨ કબુલાતની વ્યાખ્યા આપી સમજાવો. કબુલાત સ્વીકૃતિથી કેવી રીતે અલગ પડે તે ૧૪
દર્શાવો?
- પ્ર.૩ પુરાવાના બોજાને લગતી જોગવાઈઓ તપાસો. ૧૪
અથવા
- પ્ર.૩ ત્રાહિત વ્યક્તિઓના અભિપ્રાયો અને તેની સુસંગતતાને લગતી જોગવાઈઓ ૧૪
ટીકાત્મક ચકાસો.
- પ્ર.૪ પ્રતિરોધ શું છે? પ્રતિરોધના વિવિધ પ્રકારો વિગતે સમજાવો. ૧૪
અથવા
- પ્ર.૪ વિશેષાધિકૃત સંવાહનો દર્શાવી અને સમજાવો. ૧૪
- પ્ર.૫ ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) ૧૪
(અ) રૂઢિ કેવી રીતે પુરવાર થાય?
(બ) ખાસ સંજોગો હેઠળ કરવામાં આવેલ નિવેદનો
(ક) મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવો
(ડ) સાહેદોની સક્ષમતા

— X —

૭

(14g & A-58)

SEAT No. _____

No. of Printed Pages : 2

SC

SARDAR PATEL UNIVERSITY
LL.B.(CBCS) EXMINATION, FIFTH SEMESTER
THURSDAY: 09/11/2017
Time 02.00 p.m. to 05.00 p.m.
Civil Procedure Code & Limitation Act
Course Code UL05CLLB03

Total Marks : 70

Note : figures to the right indicate full marks

- Q.1 Discuss the provision of C.P.C. relating to the jurisdiction of Court and place of suing. (14)

OR

- Q.1 Explain the doctrine of Res Judicata. State and discuss the distinction between the doctrine of Res Judicata and Estoppel. (14)
- Q.2 Discuss the provision regarding the suits by or against the government under the C.P.C. (14)

OR

- Q.2 Explain "attachment", mention the properties which can and cannot be attached. What are the various modes of attachment of property? (14)
- Q.3 Explain any two of the following under the C.P.C : (14)
- A) Review
 - B) Revision
 - C) Second Appeal
 - D) Caveat
- Q.4 Discuss any two of the following under The Indian Limitation Act. (14)
- A) Legal disability
 - B) Essentials of Advance possession
 - C) Sufficient cause
 - D) Effects of fraud or mistake
- Q.5 Write short notes on Any Two of the following under the C.P.C (14)
- A) Foreign judgment
 - B) Representative suit
 - C) Garnishee order
 - D) Abatement of suit

(P.T.O)

ગુજરાતી તરજૂમો

કુલ ગુણ ૭૦

નોંધ : જમણી બાજુના દર્શાવેલ અંક કુલ ગુણ છે.

પ્રશ્ન -૧ સી. પી. સી. હેઠળ કોર્ટની હકુમત અને દાવાનુ સ્થળ વીધાનો ચર્ચો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧ પૂર્વ નિર્ણિતવાદનો સિધ્ધાંત સમજાવો. પૂર્વનિર્ણિતવાદના સિધ્ધાંત અને પ્રતિરોધના સિધ્ધાંત વચ્ચેનો તફાવત દર્શાવો અને ચર્ચો. (૧૪)

પ્રશ્ન -૨ સી. પી. સી. હેઠળ સરકાર વતી કે સામેના દાવાઓને લગતી જોગવાઈઓ સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન -૨ 'જપ્તી સમજાવો' જમ કરી શકાય અને જમ કરી ન શકાય તેવી મિલકતો જણાવો. મિલકતની જમીની વિવિધ રીતો કઈ કઈ છે. (૧૪)

પ્રશ્ન ૩ સી. પી. સી. હેઠળ ગમે તે બે સમજાવો. (૧૪)

અ) પુનરાવલોકન

બ) ફેરતયાસ

ક) દ્વિતીય અપીલ (સેકન્ડ અપીલ)

ડ) કેવીએટ

પ્રશ્ન -૪ ભારતીય સમયમર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ ગમે તે બે સમજાવો. (૧૪)

અ) કાનૂની અસમર્થતા

બ) વિરૂધ્ધ કબજાના આવશ્યક તત્ત્વો

ક) પુરતુ કારણ

ડ) છળ અથવા ભૂલની અસર

પ્રશ્ન -૫ સી. પી. સી. હેઠળ નીચેનામાંથી ગમે તે બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)

અ) વિદેશી ચુકાદો

બ) પ્રતિનિધિ સ્વરૂપનો દાવો

ક) ગારનીશી ઓર્ડર

ડ) દાવો બંધ પડવો

SC

(108 & A-46)

SEAT No. _____

No. of printed pages: 02

SARDAR PATEL UNIVERSITY
LL.B. (CBCS) Fifth Semester Examination

2017

Friday, 10th November
02.00 p.m. to 05.00 p.m.

Course Title: Administrative Law
Course Code: UL05CLLB04

Total Marks: 70

Note: Figures to the right indicate full marks.

- Q.1. 'The main object of the study of Administrative Law is to unravel the way in which the administrative authorities could be kept within their limits so that the discretionary powers may not be turned into arbitrary powers.' Examine the statement in the light of nature, scope and importance of administrative law. [14]
OR
- Q.1. 'Every power tends to corrupt and absolute power tends to corrupt absolutely.' Examine the statement in accordance with the rule disregarding accumulation of all governmental functions in the same person. [14]
- Q.2. State the various controls over delegated legislation and explain the circumstances in which a delegated legislation may be held invalid on the grounds of 'substantive ultra-vires'. [14]
OR
- Q.2. Explain the characteristics of Administrative Tribunal. How far and to what extent is its decisions final? [14]
- Q.3. 'The rules of natural justice operate as implied mandatory requirements, the Non-observance of which invalidates the exercise of power.' Justify the proposition with the help of main principles of natural justice. [14]
OR
- Q.3. Examine the various writs available to an aggrieved person from any action of an administrative authority. [14]
- Q.4. Examine the liability of the State under the Law of Contract and Torts. [14]
OR
- Q.4. What are Public Corporations? Explain the various controls over Public Corporations. [14]
- Q.5. Write Short Notes on Any Two of the following: [14]
[a] Droit Administratif
[b] Reasons for the growth of Delegated Legislation.
[c] Limitations on exercise of Administrative discretion.
[d] Working of Central Vigilance Commission.

(P.T.O.)

(1)

(108 & A-46)

(W)

No. of Printed Pages : 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY
LL.B. (CBCS) Fifth Semester Examination

2017

Friday, 10th November

02.00 p.m. to 05.00 p.m.

Course Title: Administrative Law

Course Code: UL05CLLB04

નોંધ : જમણી તરફના આંક પ્રશ્નોના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

કુલ ગુણ: ૭૦

પ્ર.૧. વહીવટી કાયદાના અભ્યાસનો મુખ્ય ઉદ્દેશ વહીવટી સત્તાધીશોને કેવી રીતે તેમની સત્તાની હદમાં રાખી શકાય તેવો ઉકેલ પૂરો પાડવાનો છે જેથી કરીને તેમની વિવેકાધીન સત્તા મનસ્વી સત્તામાં ના પરીણમે.' આ વિધાનને વહીવટી કાયદાનું સ્વરૂપ, વિસ્તાર અને મહત્વના પરિપેક્ષમાં તપાસો.

અથવા

પ્ર.૧. 'દરેક સત્તા ભ્રષ્ટ વલણ ધરાવે છે અને સંપૂર્ણ સત્તા સંપૂર્ણ રીતે ભ્રષ્ટ વલણ ધરાવે છે.' કોઈ એક વ્યક્તિમાંજ તમામ સરકારી કાર્યોનું સંચય કરવાની અવજ્ઞા કરતાં નિયમના અનુસંધાનમાં આ વિધાનને ચકાસો.

પ્ર.૨. પ્રતિનિધિત્વથી વિધાન ઉપરના વિવિધ નિયંત્રણો જણાવો અને તાત્વિક સત્તા બાહ્યના કારણે પ્રતિનિધિત્વથી વિધાનને રદબાતલ ઠરાવી શકતા સંજોગો સમજાવો.

અથવા

પ્ર.૨. વહીવટી ન્યાયપંચના લક્ષણો સમજાવો. તેનાં નિર્ણયો કેવી રીતે અને કેટલી હદે આખરી ગણાય છે?

પ્ર.૩. કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો પરોક્ષ રીતે આદેશાત્મક જરૂરીયાત ઉપજાવે છે, જેનું પાલન ના કરવાથી સત્તાનો ઉપયોગ બિનકાયદેસર ઠરે છે'. કુદરતી ન્યાયના મુખ્ય સિદ્ધાંતોની મદદથી આ વિભાવનાની યથાર્થતા ચકાસો.

અથવા

પ્ર.૩. વહીવટીતંત્રના પગલાઓથી હાની પામનાર વ્યક્તિને મળવાપાત્ર વિવિધ આજ્ઞાપત્રો સમજાવો.

પ્ર.૪. કરારનો કાયદો અને અપકૃત્યનો કાયદો અન્વયે રાજ્યની જવાબદારી તપાસો.

અથવા

પ્ર.૪. જાહેર નિગમો શું છે? જાહેર નિગમો ઉપરના વિવિધ અંકુશો સમજાવો.

પ્ર.૫. નીચેનામાંથી ગમે તે બે ઉપર ટૂંક નોંધ લખો:

[અ] ડ્રોઇટ એડમીનીસ્ટ્રેટીફ

[બ] પ્રતિનિધિત્વથી વિધાનના વિકાસના કારણો.

[ક] વહીવટી વિવેકબુદ્ધિના ઉપયોગની મર્યાદાઓ.

[ડ] કેન્દ્રીય તકેદારી આયોગની કાર્યપદ્ધતી.

— X —
(2)

S.C

CAW

AT No. _____

NO OF PRINTED PAGES-02

SARDAR PATEL UNIVERSITY
LL.B.(CBCS)FIFTH SEMESTER EXAMINATION
2017
SATURDAY, 11th -NOVEMBER
02-00 P.M.TO 05-00 P.M.
INTELLECTUAL PROPERTY LAW-1
(UL05ELLB01)

TOTAL MARKS: 70

NOTE- FIGURES TO THE RIGHT INDICATE FULL MARKS OF THE QUESTIONS.

- Q-1 State the object and meaning of copyright. Explain the rights of author under the Copyright Act 14
- OR
- Q-1 Explain the acts not to be infringement of copyright under the Copyright Act, state the civil remedies available against infringement of copyright. 14
- Q-2 Discuss in detail the constitution, powers and functions of copyright board and copyright office under the Copyright Act 14
- OR
- Q-2 What is meaning of licence? Under what circumstances copyright board issue the licence to assignment, transmission and relinquishment of copyright? 14
- Q-3 What is trademark? Discuss its essential elements. Explain the characteristics of ideal trademark. 14
- OR
- Q-3 Elucidate the provisions as to registration of trade mark condition, limitation, and effects of registration under the Trademark Act. 14
- Q-4 Explain fully the procedure for infringement of register trademark and passing off.s 14
- OR
- Q-4 Write short notes under the Trademark Act :- 14
- A- Offences and penalties
- B- Appellate board
- Q-5 Explain :- 07
- A- Copyright societies under the Copyright Act
- OR
- A- Term of copyright under the Copyright Act
- B- Collective trademark under the Trademark Act 07
- OR
- B- False trade descriptions under the Trademark Act

(1)

(P.T.O)

ગુજરાતી તરજુમો

- પ્રશ્ન-૧ કોપીરાઈટનો અર્થ અને હેતુ દર્શાવો. લેખકના અધિકારો કોપીરાઈટ ધારા હેઠળ સમજાવો ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન-૧ કોપીરાઈટ ધારા હેઠળ કોપીરાઈટ ભંગ ન થાય તેવા કાર્યો સમજાવી, કોપીરાઈટ ભંગ બદલ મળતા દીવાની ઉપચારો જણાવો ૧૪
- પ્રશ્ન-૨ કોપીરાઈટ બોર્ડ અને કોપીરાઈટ ઓફીસની રચના, સત્તા અને કાર્યોની કોપીરાઈટ ધારા હેઠળ વિગતે ચર્ચા કરો ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન-૨ પરવાનો એટલે શું ? કોપીરાઈટ બોર્ડ દ્વારા ક્યાં સંજોગોમાં કોપીરાઈટનું પ્રતીભાજન, તબદીલી અને મુક્તિનો પરવાનો આપી શકાય? ૧૪
- પ્રશ્ન-૩ વેપાર ચિહ્ન એટલે શું ? તેના આવશ્યક તત્વોની ચર્ચા કરો આદર્શ વેપાર ચિહ્નના લક્ષણો સમજાવો ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન-૩ વેપાર ચિહ્ન ધારા હેઠળ વેપાર ચિહ્ન નોંધણીની રીત, શરતો, અસરો અને મર્યાદાઓ સુસ્પષ્ટ કરો ૧૪
- પ્રશ્ન-૪ નોંધાયેલ વેપાર ચિહ્નના ભંગ અને પાસીંગ ઓફની કાર્યવાહી વિગતવાર સમજાવો ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન-૪ વેપાર ચિહ્ન ધારા હેઠળ ટૂંક નોંધ લખો ૧૪
અ- ગુનાઓ અને શિક્ષાઓ
બ- અપેલેટ બોર્ડ
- પ્રશ્ન-૫ સમજાવો :- ૦૭
અ- કોપીરાઈટ ધારા હેઠળ 'કોપીરાઈટ સોસાયટીઓ'
અથવા
અ- કોપીરાઈટ ધારા હેઠળ 'કોપીરાઈટની સમય મર્યાદા'
બ- વેપાર ચિહ્ન ધારા હેઠળ 'સામુહિક વેપાર ચિહ્ન' ૦૭
અથવા
બ- વેપાર ચિહ્ન ધારા હેઠળ ખોટું વેપારી વર્ણન'

— x —
(2)

(107 & A-40)

52
NO OF PRINTED PAGES-02

SARDAR PATEL UNIVERSITY
LL.B. (CBCS) FIFTH SEMESTER EXAMINATION
2017

MONDAY, 13th - NOVEMBER
02-00 P.M. TO 05-00 P.M.

PUBLIC INTEREST LAWYERING, LEGAL AID AND PARA LEGAL SERVICES
(UL05ELLB02)

TOTAL MARKS: 70

NOTE- FIGURES TO THE RIGHT INDICATE FULL MARKS OF THE QUESTIONS.

- Q-1 State the meaning nature ,scope of Public interest Litigation 14
- OR
- Q-1 Explain the use and misuse of Public interest litigation. Discuss the procedure and limitation of public interest litigation 14
- Q-2 Explain the rights of accused and prisoners with reference to Public interest litigation 14
- OR
- Q-2 Discuss the Human rights and expanding dimension of Public interest litigation 14
- Q-3 What is legal system? Explain in detail Legal education 14
- OR
- Q-3 Explain the protection of public health and public interest litigation 14
- Q-4 Explain the object and importance of para legal training and legal aid camp 14
- OR
- Q-4 Explain legal aid under criminal procedure code and Indian constitution 14
- Q-5 Write short note on any two of the following 14
1. Power of national legal service authority
 2. Protection of children by public interest litigation
 3. Environmental protection and public interest litigation
 4. Locus standi and public interest litigation

(P.T.O.)

(1)

ગુજરાતી તરજુમો

- પ્રશ્ન-૧ જાહેર હિત વાદનો અર્થ, સ્વરૂપ અને વિસ્તાર દર્શાવો ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન-૧ જાહેર હિત વાદનો ઉપયોગ અને દુરુપયોગ સમજાવો જાહેર હિત વાદની કાર્ય પદ્ધતિ અને મર્યાદાઓ ચર્ચો. ૧૪
- પ્રશ્ન-૨ જાહેર હિત વાદના સંદર્ભમાં આરોપી અને કેદીઓના અધિકારો સમજાવો ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન-૨ જાહેર હિત વાદના વિસ્તૃતિકરણ અને માનવ અધિકારો સમજાવો. ૧૪
- પ્રશ્ન-૩ કાનૂની પદ્ધતિ શું છે ? કાનૂની શિક્ષણ વિસ્તારથી સમજાવો ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન-૩ જાહેર હિત વાદ અને જાહેર તંદુરસ્તીનું રક્ષણ સમજાવો ૧૪
- પ્રશ્ન-૪ પેરા લીગલ ટ્રેનીંગનો ઉદ્દેશ અને કાનૂની શિક્ષણ શિબિરનો ઉદ્દેશ અને અગત્યતા સમજાવો ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન-૪ ફોજદારી કાર્યવાહી અધિનિયમ અને ભારતીય બંધારણ હેઠળ કાનૂની સહાય સમજાવો ૧૪
- પ્રશ્ન-૫ ગમે તે બે ઉપર ટૂંક નોંધ લખો ૧૪
- અ- રાષ્ટ્રીય કાનૂની સેવા સત્તા મંડળની સત્તા
- બ- જાહેર હિત વાદ દ્વારા બાળકોનું રક્ષણ
- ક- જાહેર હિત વાદ અને પર્યાવરણ સુરક્ષા
- ડ- જાહેર હિત વાદ અને લોકસ સ્ટેન્ડી